Број 177. У Новом Саду, у петак 11. августа 1900. Год. XXXV.

„Застава“ излази: сваки дан осим понедељника и дана за свецем

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна. За Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију и за све остале стране земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Србија и Црна Гора.

Европске велесиле упрле су очи на пламен, који букти у Пекингу и не виде у овај мах скоро ништа друго, до то. За оно, што се догађа на балканском полуострву, већином немају у овај мах ни времена ни смисла. Можда је и боље тако.

А на Балкану се све већма мути. Бугарски, такозвани мађедонски одбор, напрегао је све силе, да извојује Мађедонију за Бугарску. Он се жури, веома јако жури, јер су сад најзгодније прилике. У тој журби не бира средства. Ради са новцем и револвером. Дражи Арнауте против Срба, а ко му је на путу, он га отклони.

Бугарски мађедонски одбор убио је у Букурешту Фитофског, па после професора Михајљана Румунске власти имају доказе у рукама, да је за ту ствар знала бугарска влада. И сад је између Румуније и Бугарске велики спор.

С друге стране видимо, где је у Скопљу погинуо ово дана српски првак, Јовановић, и да је због тог народно огорчење достигло врхак. Кад ће да буде крај овим покољима? Кад ће већ једном да буде заштићена српска крв?!

Бугарски мађедонски комитет, а и сви други, који рове у Мађедонији и Старој Србији, налазе да је најзгоднија прилика сад, кад су прекинуте све везе између Србије и Црне Горе. И кад те две самосталне српске државе не раде заједнички у одбрану српских интереса. Раскинути односаји између Србије и Црне Горе уливају им наду, храбре их и кураже на посао.

У истини је жалосно, што не може да дође ни до тога, да Србија и Црна Гора проговоре заједнички, једном и истоветном нотом, кад је реч о одбрани њихове несретне браће.

На кога ће да падне крв, оних несретних жртава? Српска политика не може да коракне због жалосне размирице између Београда и Цетиња, а споразум између Црне Горе и Србије био би први услов успешном раду. Ако се то не догоди, све је узалуд.

Османлије се не моле бадава своме Алаху: — Не сједини Боже каурина! И Бугарска а и сви други противници Српства, не потпирују бадава ватру између Цетиња и Београда.

Од неколико недеља овамо, наступило је у Србији стање, које улева наде да ће бити све друкчије. И је ли почео први корак зближењу?!

Ако и није почео, време је да почне. Но у исти мах затворена су у Котору три Црногорца. Каже се, да су то другови Саве Ивановића. Онога, који је штампао ону несретну књигу против кнеза Николе и који је у Србији до скора био некаква снага. И каже се, да су та три Црногорца ишла да сретну кнеза Николу, кад се буде враћао из Рима, па да га убију.

Истрага ће показати шта је у ствари. Можда ће показати, да су све то измишљотине. И да је нека вешта глава обедила те људе, само зато, да се између Цетиња и Београда и опет отешта споразум.

Но, кад ће се то показати?! Може бити тек онда, кад буде доцне. Но, узмимо баш да је аустријска полиција ухватила прави траг. Па шта онда?!

Конци те завере не могу никако више водити у Београд. Сава Ивановић не вуче више плату из српске благајне. Њему су без сумње затворена врата за Србију. Узелци и Ивановићи су свршили своју улогу.

Ово, што се догађа данас на Балканском полуострову, мора изазвати дубоко размишљање и у Србији и у Црној Гори. Очи целокупног Српства, упрте су на њих! Питање је: на чију главу да падне невино проливање српске крви у Старој Србији и Мађедонији?! И шта да буде од српске политике у тим земљама?

На ово питање треба да одговори српско родољубље, а не — српски инат.

Стање у Бугарској.

Софија, 8. августа.

Бугари сад тек почињу увиђати, да се Румуни не шале и да су готови, ако им се захтеви не испуне, да иду и до крајности. Влада се налази у ванредно тешком положају, јер су Румуни и у нотама, упућеним великим силама и у европској штампи подигли против ње тешку оптужбу, да је стајала у тесној вези са мучким убицама из тако званог мађедонског комитета. И ако све могуће чини, да се од те страховите оптужбе опере, то ће бугарској влади тешко ићи за руком, пошто се у Букурешту позивају на писмене доказе, које имају у рукама.

Крај све заоштрености, која је дошла до врхунца, у овдашњим се политичким круговима надају, да ће се цела та немила ствар, која тако гадну сенку баца на начин бугарског политизирања, ипак мирним путем изравнати. Мисли се, да се и сама влада мора с тим час пре пожурити, пошто положај у земљи не може бити црњи и гори. Сељаци, који су овог пролећа на неколико места крваве побуне дизали због десетине, још су једнако незадовољни и није искључена могућност, да се и опет и то још ове јесени побуне. Војска се већ и у пролетошњем устанку показала као потпуно непоуздана, јер крај све дисциплине, војник се буни против тога, да пуца на своју браћу, а и официри јавно говоре, да они не пашу сабљу за то, да буду Кобургови џелати. Финансиско стање је, да не може већ жалосније бити и велике потребе државне не могу се никако из редовних прихода покрити, а до зајма не може да се дође. У таквим приликама није чудо, што крај свег познатог бугарског шовинизма, сви трезвенији и увиђавнији политичари, почињу препоручивати редуцирање војске, јер — веле — војска ће нам појести државу и онда ће се и сама распасти.

И у тако жалосним приликама, усуђују се ипак владине потркуше и убице из македонског комитета, да звецкају сабљом и да дражe народ против Румуна. Из тих кругова сам сазнао, да влада у највећој тишини припрема мобилизацију три дивизије у северној Бугарској. Даље се говори, како су сви официри добили заповест, да се сваки на свом месту налази и да нико отсуство не тражи. Веле ми даље, да је министарски савет, решио, да отумаралог кнеза позове, да прекине своје лечење и да се одмах у Бугарску врати, јер је положај врло критичан, те је и његово присуство неопходно потребно. Многи сумњају, да ће се кнез Фердинанд хтети одазвати томе позиву.

Како су се последња два-три дана око румунског конзулата почеле неке сумњиве особе вуцарати, морала је полиција код зграде румунског конзулата да постави јаке страже, а и сам румунски конзул налази за потребно, да причува своју кожу, јер се од неколико дана виђају у башти

ПОДЛИСТАК.

ЗМАЈЕВО „ДЕВЕСИЉЕ“.

Шта је то »Девесиље«?

»Девесиље« су најновије песме нашег дичног песника др. Јована Јовановића Змаја. И те су песме скоро већ доштампане и њих ће ових дана издати на свет »Рад«, деоничарско друштво за издавање српских књига и новина.

Ми смо добили поједине штампане табаке нове књижице и уверисмо се заиста да се те песме Змајеве могу мерити са његовим најлепшим песмама. У свих 80 песама, што их има у овој књизи, пева нам Змај тугу, боле и осећаје једног Србина мухамеданца, по имену Тузлака Аливерића.

Но шта значи управо наслов те књиге: »Девесиље«. У уводу своме песник нам то веома лепо тумачи и казује нам уједно, шта хоће да постигне са овим својим песмама.

Девесиље.

Девесиље, мелем биље —
Заљева га горска вила.
Слушао сам, вјерује се,
Да ј' у њему девет сила.

Ох, па зали, обли вило,
Својим чаром, својим миљем
И пјесмице ове моје,
Које назвах »Девесиљем.«

Јер ће оне можда пасти
И на ране српском сину,
Пак за један часак барем
Да му боли одумину.

Држимо, да ће нашим читаоцима бити мило ако донесемо на углед још неку песмицу из »Девесиља«, а тиме ћемо уједно најбоље препоручити ову књигу, која је у истину вредна препоруке.

Српски језик.

Српски језик, рајски језик, —
Не што њиме збори раја,
Већ за ото, што у себи
Све милине звука спаја.

Српски језик, рајски језик, —
Знаш како с' у души ори
Кад нам мајка, кад нам сестра,
Кад нам љубав њиме збори.

Српски језик, рајски језик, —
Знаш како нас он потреса
Кад нам гуслар њиме пјева,
Та диже нас у небеса.

Српски језик, рајски језик, —
Ране вида, лјечи боле,
Знаш како нам души прија
Кад нас старци њим соколе.

Што је рајско небеско је, —
Зато велим, што да кријем:
Сваки онај Богу грјеши,
Ко га зове земаљскијем.

Знам ја шта сам.

Отац мајка не знају ми
Ни стотину турских р'јечи;
Толко знају и сви други
По Босни ходећи.

Ја их знадем сто и двјеста
Јер се нешто књигом бавим,
Научићу још и више
А не да их заборавим.

Вјера ми је, вјера вам је,
Ал зар за то, браћо, см'јете
Да нас Турцим' назовете,
И од себе одбијете

Ево руке, стисните је,
Ево груди, прислушните,

конзулата два до зуба наоружана гаваза, који су дошли из цариградског румунског посланства. Кад су неки упитали конзула, што ће му ти оружани људи, он је одговорио, да су Бугари гори од кинеских боксера.

Нови Сад, 10. августа.

Школски Савет. У прошли четвртак и петак 3. (16.) и 4. (17) августа о. год. држао је Школски Савет своје седнице у Ср. Карловцима. Решено је преко 130 предмета. Министар просвете тражи по трећи пут, да се учитељици Љ. Ф. у М. изда декрет. Школски Савет је тим поводом по трећи пут одлучио, да остане при своме, јер не ће да се огреши о школ. уредбу. Узета је на знање одлука Саб. Одбора, којом је за школе у будимској епархији одређена припомоћ из св.-савског фонда од 2000 круна. Умољен је Саб. Одбор да изради допуштење, да се српски вероисповедни учитељи у Тројединци приме за чланове мировинског фонда за народне чиновнике и професоре. Узети су на знање извештаји о испитима за учитељско оспособљење у сомборској, пакрачкој и горњокарловачкој учитељској школи. Наређено је, да се поднесе предлог о измени правилника за полагање испита за учитељско оспособљење. Узети су на знање извештаји о положају свију препарандија и виших девојачких школа у 1899.–1900 Мали број полазника, вели Школски Савет, не одговара великим жртвама, што се приносе на пакрачку и горњо-карловачку препарандију. То је вели отуд, што те школе још немају јавности и да би крајње време било, да се то питање повољно реши. И ми велимо, да је крајње време томе, али ако г. Вукићевић и од сада буде усталац, као до сад, не ће се то питање скоро решити. Референтски извештаји о основним школама издати су главном школском референту, да их употреби у извештају за сабор. Наређено је, да епархијски школски одбори саставе пословнике за подручне учитељске зборове и да их поднесу Школ. Савету на одобрење. Ово је једно ново безакоње Школског Савета. Пословнике по уредби за зборове састављају сами зборови а одобравају их епарх. школски одбори И то је учињено. Па шта сад хоће Шк. Савет? С каквим правом хоће он да се плеће у ову ствар. Или зар да и учитељи морају претходно одобрење његово имати за сазивање зборова својих, као оно што Саб. Одбор са свим незаконито хоће да сазивање епарх. скупштина учини зависним од свог одобрења. И ово је доказ, да код нас закон данас не вреди ништа, и да самоваља Георгија и његове тевабије чини нечувена безакоња. Није уважена одлука епарх. шк. одбора темишварског, да се ради прегледања школа изашљу учитељи. Нисмо се бољем ни надали, јер шк. Савет потискује и гњави учитеље и даље, где год му се свиди. Тако исто није уважена одлука истог одбора о школским књигама. Та да, треба ругобама од уџбеника Вукићевићевим дати што дужа живота. О интернату за сомборске учит. приправнике поднеће предлог гл. шк. референт. Наређено је, да све опћине набаве словенску штицу за II. р. и то из манастирске штампарије. Штице су не само излишне но и штетне у настави. Е, али треба да ћари творац њен и издавач. Буквар Душ. Ђурића и рачуница Душана Летића издати су бачким учит. зборовима на оцену. То је добро. Али тако треба да се уради и са свима старим уџбеницама, нарочито Вукићевићевим. Узета је на повољно знање одлука панчевачке општине у ствари успостављања вероисп. осн. школа за женску децу. Изабран је г. Јов. Поповић за проф. педагогијских наука за обе учит. школе у Сомбору. Издати су декрети неким учитељима и учитељицама. У ствари учитеља Вл. Ст. решено је, да се овај казни губитком учит. места у целој митрополији. Сви списи поднеће се званично министру просвете на преглед. У овој ствари су наше авт. шк. власти донеле толико разноврсних решења, да ни саме нису знале како да се нађу. И најзад су ето изишли из лавиринта, што су га саме створиле, осуђивањем неиспитана а окривљена В. Ст. на губитак звања у целој митрополији. Укинуто је решење у ствари премештаја учитеља у Сентомашу. — Ми ћемо о овом и оваквом раду шк. савета опширније рећи своју у једном од наредних бројева.

Где тражи помоћи патријарх Георгије?

Из бугарске престонице, Софије, добисмо овакав брзојав:

„Од неколико дана бави се овде крушедолски архимандрит Анатолије. Био је код митрополита и како дознајем: хоће да га намоли, да председава у карловачком синоду, кад дође на ред, да се решава ствар о проневерама патријарха Георгија.“

Дакле као што се види, патријарх Георгије још не мисли да одступи. Прво је тражио спаса у саборског одбора. И саборски одбор, који беше упућен од синода, само да испита ствар, направио се од испитника судија и ослободио је патријарха Георгија као невиног.

Позната је бура у народу, која је наступила после тога. Синод, који је почео да води ту ствар, мораће да је изведе до краја. Е, ал је питање: ко ће да председава синоду?

Јасно је, да би сам синод требао да реши то питање, а не да то питање решава — оптужени. Но ко мари за то?

Отац Георгије је изаслао своје верне слуге по православним митрополитима, да испитају и напипају, који је од њих најмекши и „најдушевнији“, па да тај председава синоду и ослободи га. И тако је доспео архимандрит Анатолије до Софије и бугарског митрополита *Партенија*. Ако се тамо не помогне и митрополит бугарски не пристане унапред, да буде на страни Георгијевој, онда ће архимандрит Анатолије „прво да разгледа Олимп“, па ће онда у Атину, да мало хаузира (торбари) код грчког митрополита

Како је то красно, кад оптужени шаље своје верне слуге, да траже човека, који ће председавати при суђењу његовом.

Но нека отац Георгије само тражи, јер му не ће ни то помоћи. Ми сумњамо, да ће се наћи бугарски и грчки митрополит, који би пристао да му држи страну. Зар да се њих баш ништа не тиче достојанство наше овопределне православне цркве?! Али кад би се то ипак десило, ми смо тврдо уверени, да ће наши епископи водити мало више рачуна о достојанству те цркве, па и о свом образу.

Забашурити се не може ништа више. Проневере патријарха Георгија доказане су званично, и ми смо нешто од тих званичних списа и штампали. Већ само на основу тога, не може се патријарх Георгије ослободити. Јер наопако, шта би онда народ рекао. И шта би рекао сабор, који ће се састати кад тад.

Тешко је, врло је тешко направити од црнога бело. Ми ево гледамо где патријарх Георгије и његови пријатељи раде то већ скоро 18 месеци, са свим напором, па не иде. Тешко, да ће и отац Анатол набрати и у Бугарској и Грчкој оног биља, које ће обелити патријарха Георгија.

Ми видимо само то, да патријарх Георгије још не попушта и још увек помишља да укаља ма читав свет, само да се он опере.

Вести из Србије.

Бивши краљ Милан се баш озбиљно срди. Бивши краљ Милан је наредио, да му се пошљу у Беч све покретнине, што их он има у Београду. Хоће, веле, са свим да прекине сваку везу са Србијом. Ако је ово истина нема никога, ко неће бившем краљу Милану потпуно одобрити овај корак

*

Помиловање. Из Београда јављају, да је краљ Александар на молбу краљице Драге одлучио, да на дан рођења краљичиног 12. (25.) септембра, помилује све радикале, што се још налазе у затвору због ивањданског атентата.

*

Краљичин дан. Краљичин дан ће краљ и краљица прославити у таковском дворцу, што су га таковчани поклонили краљу. Краља и краљицу ће на путу им свугде дочекати с највећим одушевљењем.

Рат између Кине и удружених сила.

Најновија вест из Пекинга гласи, да је удружена војска продрла у свету варош. Борба је била крвава и очајна, и тек кад су савезници динамитом отворили пролаз у зидове, могли су јуришом свету варош заузети Јапанци су први продрли у царску палату а савезницима су врло велике услуге учинили, 4000 покрштених Кинеза, који беху добро наоружани и који су врло добро познавали сваки крај у светој вароши. По неким вестима крвава борба по пекиншким улицама престала је, док по другим вестима она траје још непрестано и Кинези се упорно боре. Још се јавља, да су странци и поданици нађени у царској вароши, а кинески принчеви и великодостојници да су се повукли у Синан, источно од Пекинга. О цару и царици не спомиње се ни једном речи, те по томе изгледа истинита она вест, да је кинеска царица раније још напустила Пекинг, и да је јапанска коњица пошла за њом у потеру.

Заставе удружених сила вију се над светом вароши Пекинга, али међу савезницима настао је тајац и питање: шта сад? Док су неки да се продире даље у унутарњост Кине, дотле други одвраћају од тога, као од живе ватре. Они су за то, да се остане у Пекингу, ту да се улогори, и да се чека даљи развој ствари.

Међу тим се горостасна Кина почела да комеша. Како најновије вести јављају, поглавица црно-жутих застава продире са 3500 војника према Пекингу. Целим путем

Ево душе, ево лица,
Та зар ништа не видите!

Ево пјесме — није вјешта —
Ал за својим лети јатом.
Немојте ме више врјеђат',
Зовите ме Србом братом.

Аманет од дједа.

У долафу мога дједа
С љеве стране у претинцу,
Кад још бијах грјешно дјете
Виђех малу иконицу.

Прикрадох се да разгледам
Каква ли је на њој слика, —
Бјеше сребром опточена
Слика ђурђа мученика.

Ја то онда нисам знао,
Зазиро сам од аждаје, —
Ал с' аждајом ко се бори
Осјећо сам јунак да је.

Зато само, само зато
Ја пољубих тог човека.

Дјед униђе — ја се збуних —
А он рече: »Нека, нека!

Истог ђурђа љубили су
Наши прéци ко свечари, —
Па зар да је ђунах љубнут'
Што љубљаху наши стари.

Ал ти нијеси пољубио
Само Хадер-Илијаза,
И пољупце с' пољубио
Својих рахмет-праотаца.«

Тако дједо, — ал он оде
Поодавно с овог свјета —
А ја чувам иконицу
Поред других аманета.

Ал ја зато, Алах икбер,
Чврсто с' држим свог мезхеба,
А мезхеб ми ништ не смета
Да србујем како треба.

Ђунах = гријех. *Хадер-Илијаз*, = свети ђорђије. *Рахмет* = покојни. *Алах икбер* = Бог је над свијема. *Мезхеб* = вјера, Religion.

дижу народ и великим плакатима га позивају на борбу против странаца. Војници и урођеници спаљују добра мисионарска. Осим тога из провинције хуанске продире 5000 кинеских војника према Пејчангу а других 5000 према Тунгчу. Огорчење против странаца веће је но икад.

Ако је кинеска царица доиста још раније напустила Пекинг, и ако принцу Туану пође за руком да је спасе и од јапанске коњице, онда ће тек права и крвава борба да настане И савезници би без сумње најбоље учинили, да се задрже и учврсте у Пекингу, а да не продиру дубље у Кину. Но ако је Пекинг још у пламену, ако се посред тога огњена пламена води још увек крвава и очајна улична борба, па ако стигну у ову борбу још и нова оделења кинеске војске, онда ће савезници имати још крвавих мука да се одрже и у самом Пекингу. И није чудо, што се најновије вести очекују са великим нестрпљењем.

Новије вести гласе:

Рим. 22. августа п. н. Из Таку-а јављају: Јапанске вести тврде, да је борба у Пекингу престала. Јапанци су продрли у царску палату. Посланици и остали странци налазе се у царској вароши. Кинески принчеви и великодостојници повукли су се у Синан, источно од Пекинга. — Талијански убојни брод „Виторијо Пизани“ искрцао је једну компанију војника.

Лондон. 22. авг. п. н. Из Тонкинга јављају: Заповедник црно-жутих застава продире са 3500 људи према Пекингу. Целим путем прикивају плакате, којим дижу народну побуну, а војници и урођеници руше добра мисионарска. — По једној вести из Шангхаја, пошто су савезници продрли у спољашњу варош, дошло је до крваве борбе. Напослетку су савезници динамитом пробили зидове свете вароши, и на јуриш је онда заузели. 4000 добро наоружаних покрштених Кинеза учинили су савезницима велике услуге, особито што су место добро познавали. Сада се вију заставе савезника на царској палати. Борба по улицама траје још непрестано. Кинези се још увек упорно одупиру.

Тијенчин. Од Санглиухинга продиру 5000 кинеских војника према Пејчангу, других 5000 продиру према Тунгчу. Ове чете долазе из хуанске провинције.

Брисел. Из Шангхаја јављају да се тамо са одобрењем подкраља искрцало 500 немачких и 500 американских војника.

Шангхај. Гувернер Шантунга Јенчикхај умро је.

Рат између Енглеске и Транзвала.

И ако је већ више дана прошло, званични енглески извештаји не поричу ни једном речи вест, да је бурски генерал Девет славно потукао енглеску војску и да је заробио 4000 енглеских војника са 7 топова. Но што је још главније не поричу ни ону вест, да је сам главни заповедник енглеске војске лорд Робертс морао напустити Линденбург. И не само да ово не поричу, већ новије вести јављају о храбром продирању и успеху храбрих Бура, а нарочито бурских заповедника Девета и Делареја. Докле Енглези заваћају најсвирепије мере, те руше бурске домове, докле прогањају бурске жене и нејаку децу, дотле храбри Бури надчовечном борбом наносе непријатељу удар за ударом, и полако ал сигурно потискују га са свију страна.

Најновије вести које стижу из енглеских извештаја, ма како да су завијене, ипак се из њих види јасно, да су Енглези у новијој борби у два маха страдали. Тако у једној не јављају исход битке, а другој само наглашују, колико су имали губитка. Те вести гласе:

Капштат. Пуковници Паж и Беден Повел продиру северно према петербуршкој жељезници. У близини Вентерсбурга имао је Ситвел при једној разгледници 31 рањеног.

Преторија Пуковник Паж сударио се са аријер гардом Деветовом и Деларејевом.

Само зато.

Пре неколико недеља, био је чика Стева у Карловцима. Баш је патријарх Георгије стајао у својој писаћој соби код вертхајмове касе, кад му пријавише госта.

Затвори касу и рече: — Тамо, у четвртој соби ћу га примити.

Онде му се чика Стева поклони и рече: — Мислим да вам неће бити криво! Дошао сам из Будим-Пеште овамо само зато, да видим Вашу Светост.

Патријарх Георгије зачкиљи очима: — Само зато!

— Само зато, Ваша Светост.

— Е, лепо, лепо! А мени су говорили у последње време, да си ме мало заборавио.

— Зар ја вас заборавио, Ваша Светост?! Ево ћу одавде право у Париз на изложбу, па кад се попнем на Ајфелову кулу, онде ћу са врха њена громко узвикнути на све четири стране: — Да живи мој највећи добротвор, Његова Светост српски патријарх Георгије!

Отац Георгије чисто не уме да се нађе. Па онда заврте неколико пута главом и каже: — Што смо се завукли чак овамо?! Хајдемо у моју писаћу собу, тамо је згодније за ћаскање.

Из Карловаца оде чика Стева право у Београд. Онога дана је баш сликар Стева Тодоровић славио своју прославу. Чика Стева оде свом имењаку, честита му и рече, да је само зато дошао у Београд. Из Београда ће одмах у Париз, на изложбу, па ће онда, са врха ајфелове куле громко узвикнути на све четири стране: — Да живи мој најбољи пријатељ Стева Тодоровић!

Другог дана јави се у аудијенцију код краља Александра, поклони му се и рече, да је само зато дошао у Београд, да му се захвали на ордену св. Саве, који му је лане подарен И да из Београда иде право у Париз на изложбу, а кад тамо буде на врху ајфелове куле, узвикнуће громко на све четири стране: Да живи мој највећи добротвор, Његово Величанство српски краљ Александар!

Још је био после тога у седници новинарског удружења. И тамо је говорио да је дошао само зато, да се састане са својим најбољим пријатељима, и да ће одмах из Београда у Париз на изложбу, па кад буде на врху ајфелове куле, онда ће гласно узвикнути на све четири стране: Слава српском новинарском удружењу!

Из Београда је чика Стева отишао право у — Шимуновце, међу своје бираче. Тамо им је говорио, да је дошао из Будимпеште право к њима само зато, да се распита за штете, које је нанео циклон, па кад се отвори сабор, да се заузме за њих. А из Шимуноваца иде право у Париз на изложбу и онде ће са врха ајфелове куле поносно и громко узвикнути на све четири стране: Ја сам чика Стева шимуновачки посланик.

Из Шимуноваца је после отишао чика Стева право у — Загреб, где је посетио бана и рекао му, да је само зато дошао из Б. Пеште, да посети Његову Преузвишеност бана. А одавде ће право на париску изложбу, па кад буде на врху ајфелове куле, онда ће громко узвикнути на све четири стране: Да живи мој највећи добротвор Његова Преузвишеност гроф Куен Хедервари, бан Хрватске и Славоније!

Чика Стева се већ сретно и здраво вратио из Париза. Био је и на врху ајфелове куле, и на срећу није покварио ни глас. Мора бити да је употребљавао пастиле доктора Сатинелија, противу — промуклости.

Тако је то, кад човек уме па зна.

+

Вести из места и са стране.

Како се код нас ради? Пишу нам из Ст. Бечеја: Познато је, да ми имамо „квалификованог“ председника црквене општине. Па како држи он седнице? У позиву је увек исписано 8—10 предмета од мање важности, као да ће се само то расправљати. А кад дође до одбора, онда „међутим“ искрсне по неколико нових ствари. И за чудо увек искрсну „међутим“ најважније и најкрупније ствари. Ми јако сумњамо, да се то увек тако догоди случајно Него биће да наш г. председник неће да именује у позиву све ствари, како одборници не би имали времена, да се договоре и промисле о свему, или да не дозна о томе „лецедер“, па да му не поквари што. Па како се тек води записник? Док је био перовођа г. капелан, па и сад, има често пута у записнику оно, што не беше у скупштини и одбору, те многи неће да потпишу записник, већ га потписују често они, који и не беху присутни. На тај начин доћи ће скоро дотле, да многи неће ни ићи у одборе и скупштину. А то наш пречасни прота и г. председник канда и хоће. И онако веле: „Ако не будете мирни, ми ћемо с вами као и с лецедером“. Ето, какво је стање данас код нас, а није ни чудо, што се све може догађити под владом патријарха Георгија и његовог саборског одбора.

Поклон Змајове. Добили смо од чика Змајове 5 комплета „Невена“ од год. 1899—1900. и 30 комада „Међневенчета“ I. да распоклањамо сиромашној деци „уместо венца на одар незаборављеном Илији Огњановићу.“

Покушај убиства против румунског полицијског начелника. Из Букурешта јављају, да је Бугарин Георгијев ухваћен баш оног тренутка, кад је хтео да убије тамошњег начелника Добреску. Георгијев је био одавно сумњив, с тога је тајна полиција пазила на њега и она га је и ухапсила. Одузела му је мач и револвер, који је још у рукама држао. Радња Георгијева преметнута је и заплењена су многа писма. Строга истрага се отпочела.

Бурско изасланство у Петрограду. Др. Лејдс, трансвалски посланик, стигао је у прошли понедељак у Петроград са три члана изасланства, међу којима је и барон Хевен, тајник. Сутрадан је изасланство било у Петерхофу, где је било примљено од грофа Ламсдорфа, управника спољашних послова. По свој прилици ће изасланство бити примљено и од цара, чим се овај врати с војничке вежбе.

Осигурање живота пок. краља Умберта. Пок. италијански краљ Умберто осигурао је био свој живот код више највећих осигуравајућих друштава. Тако код европских друштава на 20 милијуна лира, код њујоршког друштва „Life Insurance Comp.“ на 14 милијуна, код друштва „Mutual“ на 8 милијуна и код „Екитебла“ на 4 милијуна лира. Удова краљица Маргита има да прими дакле неких 36 милијуна лира.

Превара с Русандом. Читамо у Србадији: У вашем листу је констатована једна жалосна чињеница гледе издавања купатила „Русанде“ под зокуп. Пре свега исправак: Један од тих што су се истакли као Енглези звао се Кауфман, станује у Земуну, други је Ничић, станује у Београду. Душан Живановић приказао их је као: Хенриа Готфроа и Баронета Мишла, те су погодбу са опћином учинили, да купатило узму на 50 година под закуп за 155 хиљада форинти. Но Живановић је говорио по Бечкереку, да је погођено за 175 хиљада фор. те ће се заслужити од опћине 5000 фор. а 20.000 ф. од друштва. У ту цел је он скупио читаву групу људи с тим, да с њима дели тај новац, а он је од њих узимао по 100, 200, 300 и 500 фор. Сад је ли он тај новац делио са горњима то је њихова ствар, и то ће се пред судом видети, тек толико стоји, да су опћини напакостили у толико, што је могла за то време с другим подузимачима ступити у преговоре, па можда ствар и спровести и своје ствари уредити. Ово је исправно, а даљи ток ствари ћемо јавити.

Удавила их угљена киселина. У Бикишу (бикишка жупанија) изиђе ових дана бикишки г зда Стеван Бекеши на свој салаш да ишчисти бунар. За тај посао поведе собом свог зета, свог сина и једног бироша. Први је спуштен у бунар бирош, али тек што је доспео до површине воде, он се сурва у дубину и удави се. Ови горе стану викати, а кад не чуше ништа, сиђе прво син, а за овим зет, и обојица прођу као и бирош, т. ј. удаве се. Сву тројицу је удавила угљена киселина. Полиција после извуче све три лешине, и нареди да се бунар зарони.

Србин на пут пешице за Париз. Ми смо у своје време споменули, када се млади Србин Михајло Миловановић кренуо пешке из Београда за Париз. Сада нам наш извештач из Берлина јавља, да је Миловановић стигао већ тамо пешице из Данске.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

Стигли 10. августа.

Пекинг. Царица удовица и цар побегли су у Шианфу, провинцију Шанзи. Како овде владају велики метежи, то су састављени међународносни одбори од савезника да одржавају ред.

Праг. Овдашњи намесник Куденхов саветовао се јуче у Бечу са министрима Кербером и Режеком. Ово стоји у свези са скорашњим преговорима владе са младо-Чесима, како би се уклонила опструкција.

Букурешт. Како јављају са поверљиве стране није истинита вест да бугарска влада креће војску из Видина, Рушчука, Шимле и Софије.

Београд. (Од нарочитог извештача.) Дру Владану Ђорђевићу је одузето право ношења униформе санитетског пуковника и одузет му чин резервног пуковника. Вечерас се вратио генерал Сава Груић из иностранства, где је годину дана провео у прогонству.

Трговина.

НОВИ САД, 10. авг. 1900. год. Пшеница прве каквоће фор. 7·——— н. Пшеница средња фор. 6·80—90 н. Пшеница лакша роба фор. 6·50—70 н Наполица ф. 6·——— н. Јечам нови ф. 5·50—60 н. Зоб фор. 4·70—80 новч. Кукуруз у зрну фор. —·— стари фор. 6·20—30 —— нови у клипови фор. ———

Маст 52 фор. Сланина сува 52 фор. дебела паљена 54 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки	32—33 нов.	живе
„ средњи . .	30—31 нов.	мере
„ лаки . . .	28—29 нов.	

Све од 1 килограма.

Теоци . 25—28 нов. по клгр.
Јагњци ——— фор. по пару.
Овци . ——— фор. по пару.

Стање воде под Новим Садом.

9. августа било је . . . . . 3·00 мет.
10. августа било је . . . . . 2·95 мет.

РАДИ ОГЛАСА.

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР

„Р А Д“.

Јављам поштованим српским трговцима и свима онима, који хоће да објаве и препоруче своју робу, да се у велико штампа календар „Рад“, што га издаје **„Рад“, деоничарско друштво за издавање српских књига и новина у Руми.**

Овај календар растуриће се у много хиљада примерака, те ће веома згодан бити за оглашивање. — Календар ће изаћи на великој четвртини.

Простор једне стране за огласе овом календару изнеће у дужини 24 сантиметра, а у ширини 16 сантиметара, те према томе цене су огласима:

Простор од једне	1/1	стране	20 ф = 40 кр.
„ „ „	1/2	„	12 ф. = 24 кр.
„ „ „	1/4	„	7 ф. = 14 кр.
„ „ „	1/8	„	4 ф. = 8 кр.

Ко жели, да му оглас уђе на што угледнијем месту, нека га изволи што пре послати потписаноме у Нови Сад.

Нови Сад, августа 1900.

Коста Лера,
главни повереник деон. друштва „Рада“.

Књижевни огласи.

ДЕВЕСИЉЕ

ИЗ БИЉЕЖАКА У ПРОЗИ СРБИНА МУХАМЕДАНЦА
АЛИВЕРИЋА ТУЗЛАКА
УПЛЕСМИО

ЗМАЈОВА.

Издање „Рада“, деоничарског друштва за издавање српских књига и новина у Руми.

ЦЕНА 1 КРУНА.

Ове песме, украшене са ликом песниковим биће кроз који дан готове, те се обраћам свима онима, који желе имати и растуривати ове песме, да се обрате на потписанога.

Растуривачи ће имати 25% рабата.

Нови Сад, августа 1900.

С поштовањем
Коста Лера,
главни повереник деон. друштва „Рада“.

ПОЗИВ.

Господа чланови новосадског српског занатлијског певачког друштва „Невена“ позивају се у конституисајућу уставо-правну главну скупштину, која ће се држати у недељу 13 (26.) августа ове године у полак 2 сата после подне, у здању српске основне средиштне школе.

Дневни ред скупштински:

1. Читају се и оверове присутни суделујући чланова.
2. Чита се потврда одобрених друштвених правила, потврђених од вис кр угарског министарства.
3. Избор председника, подпредседника, перовође и благајника.
4. Избор управног одбора, коровође и одређивање плате му.
5. Предлози, који се односе на текући рад и напредак друштвени.
6. Избор тројице скупштинара за потписивање овоскупштинског записника.

У Новоме Саду, 3. (18) авг. 1900.

Милутин Ј. Угљешић с. р. привр. подпредседник. Радослав Хорват с. р привр. председник.

ПОЗИВ
у седнице Књижевног Одељења
МАТИЦЕ СРПСКЕ.

Сва господа чланови Књижевног Одељења позивају се у седнице Књижевног Одељења Матице Српске, од којих ће прва бити у суботу 19. августа (1. септембра) о. г. а друга одмах други дан после свршене главне скупштине, свагда у 4 часа по подне.

У Новом Саду 9. (22.) августа 1900

Председник Матице Српске:
А. Хаџић с. р.

✝

Јавна захвала.

У среду, 26. јула (8. августа) т. г. оплакасмо и отпратисмо нашег љубљеног предоброг супруга, и незаборављеног стрица, ујца и деду

ШАНДОРА МАНЂУКИЋА

до његове вечне куће.

Са болом у души, а утешени донекле љубављу опћинства, које је нашем драгом покојнику последњу почаст указало, изричемо му нашу топлу благодарност.

Благодаримо срдачно паросима св успенске и св. тодоровске цркве г. г. Дану Мишићу и Глигорију А. Николићу, а не мање и г.г. учитељима Ђорђу Ђорђевићу и Милану Крагујевићу, који су својим присуством ову, по нас тужну свечаност увеличали, и у св. цркви покојника нашег свечано опојали.

Такође нека приме нашу захвалност пријатељи, који покојника нам драгог, до гроба — до куће му нове однеше, а такође и управи „I. задруге за потпомагање и штедњу“, која је корпоративно у пратњи учествовала и тако своме члану и овом приликом своје поштовање указала.

Топла хвала и црквеној и политичној општини, а тако исто нека приме и сви пријатељи покојникови наше искрено признање, који су га у његовој тешкој и дугој бољи похађали и тешили и тиме му болове олакшавали.

Најзад благодаримо свима и свакоме на указаном нам саучешћу о губитку нашег драгог и љубљеног покојника.

И још једном: Свима хвала, а нашем покојнику нека је лака црна земља!

Ириг — Нови Сад, 2. 15. августа 1900.

Евица Манђукић,
супруга.
Коста Лера,
сестрић
у име ожалошћене родбине.

ОГЛАСИ.

ГОСТИОНИЦА

на врло згодноме месту, која је на добром гласу, и надалеко позната са својом солидношћу. Прави леп годишњи промет Продаје се из слободне руке са кућом заједно. Услови су врло повољни. Даља обавештаја даје администрација овога листа. 407 3—4

АПОТЕКАР
СТ. ШТРАСЕР
У КАРЛОВЦИ

треба практиканта за своју апотеку и прима га под повољним условима.

1—3 417

406 1—1

ПРОДАЈА
ДРВА ЗА ГРАЂУ И ЗА ГОРИВО

из шума, које стоје под управом долепотписане кр. уг. среске шумарске управе, а које су својина имовне опћине, бивше српско-банатске 14. граничарске регименте, продају се у већој количини храстова дрва за грађу односно за гориво, на јавној лицитацији, која ће бити **10. септембра п. н. ове године.**

Ближа извешћа даје ниже потписана шумарска управа.

Бело-црквенско-Ново-молдавска кр. уг. среска шумарска управа.

БЕЛА ЦРКВА, 20. августа 1900

П. Н.

Част ми је п. н. публици из места и са стране до повољног знања ставити, да сам из доскорашње фирме

Браћа Терзин, у В. Бечкереку

иступио, и да сам сасвим

НОВУ ПОМОДНО-МАНУФАКТУРНУ
И БЕЛЕ РОБЕ ТРГОВИНУ

у кући госп. Које Пецује-Поповића главна улица под фирмом

ЖИВОЈИН ТЕРЗИН код „Свирца“

отворио, и препоручујем моје ново и богато снабдевено стовариште свиле, сваке врсте сомота, плиша, сваковрсних штофова за женске и мушке, даментуха, казана, лодна, кончана и полукончана птатна, шифона, зефира, конофоса, завеса, пецованих белих и у боји, чаршава креветних и асталских, цвилиха, сваковрсних као и за ролетне, сваковрсних белих пике и шнирл као и помодна порхета, чарапа, мушких кошуља и огрлица (крогнова), чипке, мидера, кишобрана и т. д.

У нади да ћете ме у моме новоме раду потпомоћи и што обилатије са Вашом штованом наруџбином удостојити, остајем

Велики Бечкерек, 9. (22.) августа 1900.

с одличним поштовањем
Живојин Терзин.

415 1—3

Стечај.

Српској Штедионици (деоничарском друштву) у Окучанима (Славонија) потребан је

КЊИГОВОЂА

уз годишњу плату од 2000 круна са станом и 1% тантијеие.

Понуде примаће управа до 30. августа о. г. п н. календару.

Окучани, 12. августа 1900.

УПРАВА
СРПСКЕ ШТЕДИОНИЦЕ.

394 3—3

ОБЈАВА.

Част ми је овим мојим поштованим муштеријама и публици до знања ставити, да сам досадању

ГВОЖЂАРСКУ

и са алатима трговину

која се налази у **Новом Саду, на углу дунавске и главне улице,** фирме Јов. Георгијевића пређе Ц. Цуберт прекупио, и да ћу исту под мојим именом даље водити.

Ја ћу у истој радњи одржавати добро сортирано сложиште и поглавито сам се побринуо, да своје поштоване муштерије **солидно и са најјефтинијим ценама** послужити могу, умољавам поштовану публику, да ме својом цењеном посетом изволе удостојити.

Са високопоштовањем
Лајош Фаркаш.

3—3 382

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.